

سالمندان را آزار می دهند؛ چگونه شکایت کنم؟

Photo: budabar/depositphotos.com

موسی برزین، وکیل خانه امن

سوال:

سلام!

من تا چند ماه قبل در یک خانه سالمندان کار می کردم و متأسفانه شاهد اتفاق های خیلی بدی بودم. چند نفر از کارکنان آن مرکز با سالمندان رفتار خیلی بدی داشتند و مرتباً آنها را تحقیر می کردند. حتی پیش خودشان آنها را مسخره می کردند و می خندیدند. یا اینکه بعضی هایشان که خودشان نمی توانستند به توالت بروند را ساعت ها به سرویس بهداشتی نمی بردند و در خیلی موارد این سالمندان در تختشان ادرار می کردند.

چند بار شاهد ضرب و جرح این سالمندان به دست کارکنان بودم. البته فقط سه نفر این طور بودند و بقیه خیلی خوب رفتار می کردند که یکی از این سه نفر هم به دلیل بد رفتاری از مرکز اخراج شد. مثلاً یادم است که داروهای یک سالمند را ساعت ها ندادند و این سالمند تشنج کرد. به خصوص با سالمندانی که بی کس و کار بودند خیلی بد رفتاری می کردند.

[عضو کانال تلگرام خانه امن بشوید.](#)

من و بعضی همکارها هم چند بار به مدیر گفته بودیم اما مدیر چندان توجهی نمی کرد و می گفت مدرک بیاورید. بعدها من یک کار جدید پیدا کردم و از آنجا بیرون آمدم. چند وقت پیش یکی از دوستانم را دیدم که ایشان گفت باز هم بد رفتاری شده و ایشان یک فیلمی هم گرفته اند که نشان می دهد یکی از کارکنان به یک سالمندی فحش می دهد و او را روی تخت پرتاب می کند و می گوید که اگر آدم بودید بچه هایتان شما را ول نمی کردند!

خلاصه دوستم به من پیشنهاد داد که برویم شکایت کنیم و گفت چون او هنوز کارمند آنجاست، من اقدام کنم.

می خواستم از شما راهنمایی بخواهم که از کجا باید شروع کنیم و چه طور شکایت کنیم؟

جواب:

سلام!

قبل از شکایت یا اعلام جرم بهتر است فرزندان آن سالمند و دیگر سالمندانی که مورد بد رفتاری قرار گرفته اند را پیدا کنید و با آنها صحبت کنید. به هر حال ممکن است فرزندان راحت تر بتوانند اقدام قضایی کنند.

اگر چنین امری مقدور نشد بهتر است یک گزارش از وقایعی که دیده اید، همراه فیلم تهیه کرده و آن را به سازمان بهزیستی بدهید چون مراکز نگهداری سالمندان از بهزیستی مجوز می گیرند.

بهتر است شفاها هم با مدیران مربوط در سازمان بهزیستی صحبت کنید. سازمان بهزیستی خود موظف است اقدامات لازم را انجام دهد.

برای شکایت کیفری اما عرض شود اگر مساله صرفاً توهین و تحقیر و ضرب و جرح است، شما فقط می توانید مساله را به دادستان گزارش دهید. یعنی چون در این موارد نیاز به شکایت شاکی خصوصی یا وکیل اوست، با شکایت اشخاص دیگر موضوع رسیدگی نمی شود. اما به هر حال می توانید گزارش خود را به دادستان بدهید.

سوال:

آیا در این مورد می توانیم از وکیل معاضدتی استفاده کنیم؟

جواب:

همان‌طور که توضیح دادم چون شما سمتی در این قضیه ندارید، اگر وکیل هم بگیرید ایشان هم نهایتاً می‌تواند گزارش بدهد. اما سالمندانی که مورد خشونت قرار گرفته‌اند، صلاحیت شکایت و دادن وکالت دارند. بنابراین بهترین کاری که شما می‌توانید انجام دهید مراجعه به سازمان بهزیستی و گزارش تخلف و همچنین ارسال گزارش به دادستانی است.

سوال:

خب اگر گزارش بدهم ترتیب اثر داده می‌شود و آیا این کارکنان متخلف مجازات می‌شوند؟

جواب:

در مورد گزارش به بهزیستی که قطعاً با مرکز برخورد شده و امکان جریمه یا تعلیق پروانه وجود دارد. امکان اخراج کارکنان خشونت‌گر از مرکز هم وجود دارد.

در مورد مجازات کیفری عرض شود اگر سالمندان زیان دیده شکایت کنند، مساله وارد اثبات کردن می‌شود و این فیلمی که دوست شما دارد، می‌تواند کمک کند اما چون برای ضرب و جرح مدارک زیادی وجود ندارد، ممکن است ضرب و جرح اثبات نشود.

مسائل دیگر همچون ندادن دارو هم بسیار سخت قابل اثبات است. با وجود این، به هر حال راهکار حقوقی باید تا آخر طی شود و اگر این راهکارها جواب ندهد، می‌توانید فیلمی را که دارید در رسانه‌ها و شبکه‌های اجتماعی منتشر کنید تا توجه افکار عمومی به این مساله جلب شود. یعنی لزومی هم ندارد بعد شکایت این فیلم پخش شود و هم‌اکنون نیز انتشار آن خالی از فایده نخواهد بود.

بیشتر بخوانید:

[شوهرم می‌خواهد از مهریه فرار کند](#)

[اعتیاد برادر؛ پدرم را چگونه به کمک کردن واداریم؟](#)

[سوء معاشرت زوج: راه نجات چیست؟](#)

پیشنهاد دیگر ما این است که مساله را به سازمان‌های مردم‌نهادی که مرتبط با سالمندان هستند گزارش دهید.

بر اساس ماده ۶۶ قانون آیین دادرسی کیفری، «سازمان‌های مردم‌نهادی که اساس‌نامه آنها در زمینه حمایت از اطفال و نوجوانان، زنان، اشخاص بیمار و دارای ناتوانی جسمی یا ذهنی، محیط زیست، منابع طبیعی، میراث فرهنگی، بهداشت عمومی و حمایت از حقوق شهروندی است، می‌توانند نسبت به جرائم ارتكابی در زمینه‌های فوق اعلام جرم کنند و در تمام مراحل دادرسی شرکت کنند.»

به هر حال در سطح کشور سازمان‌های زیادی هستند که زمینه فعالیت آنها سالمندان یا مبارزه با خشونت است. این سازمان‌ها طبعاً امکانات بیشتری دارند و بهتر می‌توانند مساله را پیگیری کنند.

سوال:

با وضعیتی که شما توضیح دادید به نظر می‌رسد قوانین خاصی در مورد سالمندان وجود ندارد. یعنی برای سالمندان هم باید تشریفات قضایی را طی کرد؟

جواب:

بله! متأسفانه چنین است.

حقوق ایران در مورد خشونت علیه افراد ناتوان از جمله سالمندان مقررات ویژه‌ای پیش‌بینی نکرده است. خشونت علیه سالمند در قالب مقررات عمومی بررسی می‌شود و این در حالی است که سیاست‌گذاری کیفری اقتضا می‌کند برای پیشگیری از خشونت علیه ناتوانان مقررات ویژه و سخت‌گیرانه‌تری پیش‌بینی شود.

از آنجا که سالمند معمولاً فردی است ناتوان در دفاع از خود و نسبت به دیگران بالقوه راحت‌تر مورد سوء استفاده قرار می‌گیرد، لازم است مجازات مرتکبین خشونت نسبت به سالمند، به طور خاص مورد نظر قرار گرفته و ساز و کار حقوقی متناسبی برای رسیدگی به پرونده‌های خشونت علیه سالمندان پیش‌بینی شود.